

PARTENECE A LA BIBLIOTECA DEL
ATENEU BARCELONÉS

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

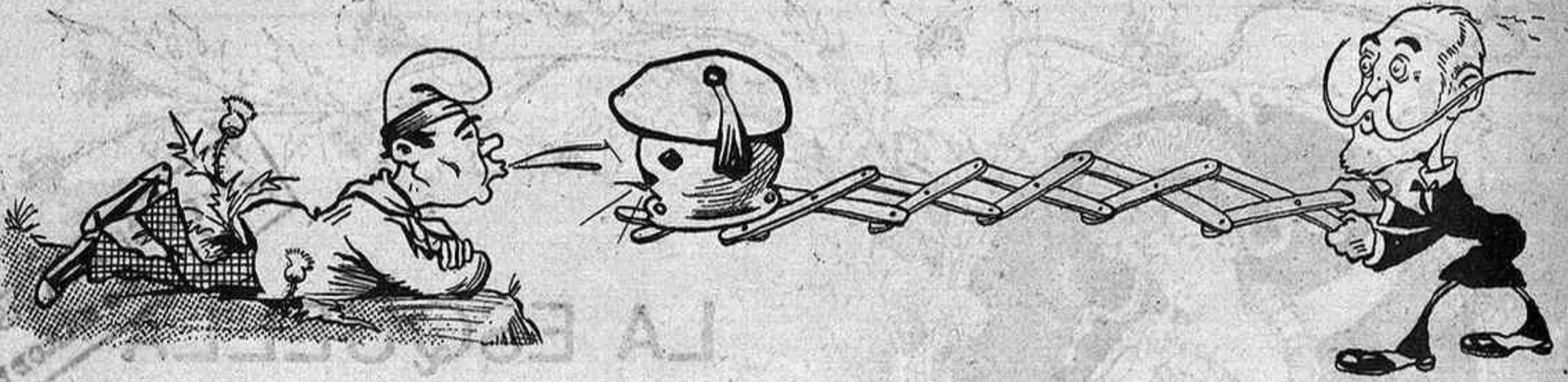
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

DESPRÉS DE RAMS VE LA PASQUA

—Guardeulo aquest llorer, company, que aviat vindrán els nostres y 'l necessitarém per coronarlos.

¡Ay que ve 'l papul

SOLIDARITAT CATALANA

Suscripció popular, oberta pera costejar els gastos de la manifestació de protesta contra la *Lley de Jurisdiccions*, y de just homenatge als representants del país qu' en el Parlament la combateren.

Suma anterior. Ptas. 107'

Eduardo Riera, ptas. 5.—Cinch enemichs de la arbitrietat, 0'50.—Eduardo Calvet, 25.—Antonio Feliu, 25.—Ramón Almirall, 25.—Salvador Baseda, 25.—Un altruista, 0'50.—Alegret, 1.—J. A. T. y L., 0'25.—Joseph Gili, 0'25.—Ramón Domingo, 0'15.—Leocadio Farrás, 0'15.—Montserrat Domingo, 0'15.—Joan Olivella, 0'25.—Tres catalanistas, 1.—Un sargento, un cabo y un individuo d' Artillería, 0'80.—Joseph Valleró, 1.—Aguileta, 1.—José Sitjés Sociats de Suria, 1.—Un bon catalá, 0'30.—Un bon noy, 0'30.—Uno que siempre va mal, 0'25.—Un que no creu en polítichs, 0'10.—Un que no es de cap color, 0'10.—Un dels que més n' hi ha, 0'10.—Fra Noi, 0'50.—Joseph Sisquella, 0'25.—E. Martí Giol, 3.—Total: ptas. 224'90.

CRONICA

SI l' assessí del desgraciat enginyer Sr. Angulo no hagués anat avants á la torre del Sr. Güell, en busca de diners, la fantasia trobaria un camp immens per esplayarse. ¿Quínas relacions podia haverhi hagut entre l' enginyer de las obras del Port y 'l seu assessí y á la vegada suicida? Aixó 's preguntaria tothom, y com siga que l' un y l' altre moriren sense proferir paraula, se forjarían mil novelas á gust dels inventors.

Pero aquesta vegada, ni tema hi ha hagut pera combinarlas. Se tracta clarament de un home viciós, que havent agotat tots els recursos, resolt esbojarradament el problema de la vida matantse y matant sense motiu ni objecte. Un cas de vessania, en la qual hi entran per dossis iguals la desesperació y la maldat.

Gran sort siguié pel Sr. Güell desarmar á n' en Novellas ab l' ajuda de un criat, quan al negarli las mil pessetas que li demanava, amenassá ab suicidarse allá mateix, á la seva presencia. Qui sab si avants de ferho hauria atentat á la vida de D. Eusebi, clavantli al cos la meytat de las balas del revólver.

Després de péndreli l' arma, 'l Sr. Güell, compadescut de aquell desesperat, maná socorre'l ab deu pessetas, y 's presum que ab ellas comprá un nou revólver, qu' es el que li serví pera donarse la mort, tan bon punt hagué assassinat á ganivetadas al desventurat Sr. Angulo.

Diguém ab els fatalistas:—¡Havía de ser!

Una coincidencia singular y extranya. Hi ha una persona molt coneguda á Barcelona, que hagués si-

gut la que hagués sigut la víctima de 'n Novellas, estava fatalment destinada á vestir dol: el Sr. Bertrán y Musitu, gendre del Sr. Güell y á la vegada parent del Sr. Angulo.

*
* *

Lo ocorregut farà que en lo sucesiu no 's franqueji tan fácilment l' entrada á determinadas casas al primer desconegut que 's presenti á demanar per l' amo.

Els postulants, els contadors de llástimas, els manejadors del sabre, no trobarán el camí tan expedit com fins ara.

¡Y qui sab si fins se farà de moda el procediment que s' usa ab els individuos que ingressan á la presó: l' escorcollament, el *cacheo!*

Será bonich:

—D. Fulano de Tal?—dirá 'l desconegut que arribi á una casa de las qu' estarán en guardia.

—Qué se li ofereix?—preguntará 'l criat.

—Necessito veure'l pera tractar ab ell de un assumpto de molta importancia.

—Está bé: alsi 'ls brassos y estigui quiet.

Y vingui una palpada general, de cap á peus, ben detinguda, ben escrupulosa. Y sols quan se convencin de que el desconegut no porta á sobre ni un trist trempa-plomas, se li franquejará l' entrada al despaig del amo de la casa.

*
* *

Menos mal que 'l Sr. Moret no s' haja prevalgut del horrible drama del carrer de Lauria pera declarar que no estant encare del tot sossegats els esperits á Barcelona, era precís mantenir suspesas las garantías constitucionals.

Bé es veritat que aquest argument no li era necessari, tenintne d' altres, pera justificar la continuació de la dieta de legalitat.

Mirin sino com alega qu' encare no está vigent la Lley de jurisdiccions, per no haver sigut publicada en la *Gaceta*. Tanta pressa pera ferla votar, á correuyta, á la desesperada, invocant la salut de la patria que no semblava sino qu' estigués en perill, y ara que la té, sembla que no sab que ferse'n.

¡Qui sab, Mare de Deu, quantas dotzenas de cuixineras esmolará avants de decidirse!

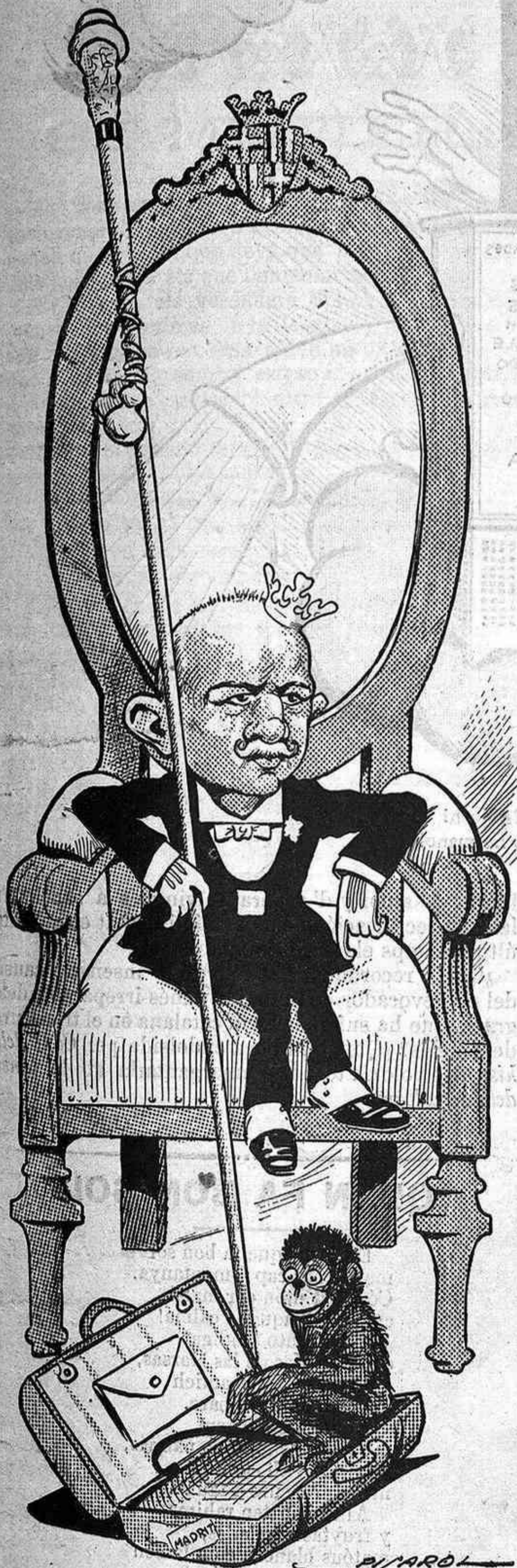
De moment, pera continuar mantenint suspesas las garantías, li ha vingut com l' anell al dit el descubrimient de la gran, de la pavorosa conspiració carlista.

El trobo d' armas y pertretxes en punts tan diversos com Gracia, Barcelona, Calella y una cova de Monistrol de Montserrat, es una cosa que fa posar la pell de gallina, sobre tot si 's considera que entre 'ls objectes descuberts, hi havia principalment cornetas... ¡Quín efecte més esglayador, si 'ls que intentavan llansarse al camp ho arriban á efectuar, aixordant l' espay ab un gran pet de trompetería!

Benehím una y mil voltas á las previsoras autoritats que, al efectuar el descubrimient, no sols han

salvat l'ordre públich, sino també 'l tímpano de milers de ciutadans. ¡Quina epidemia de sordera, si s'arriba á efectuar el temut alsament carlista en aqueixas ruidosas y espignejantas condicions!

LA TORNADA DE 'N BADÓ

Arreparin que no súa...
(De La alegría que passa.)

En l' actual moment históric en que per la banda de Catalunya, per Llevant, apareix, encare que indecisa, l' albada de un renaixement nacional, en Maragall ha escrit un himne: *El Cant dels hispans*, y en Morera l' ha posat en música. Sembla que 'l Sr. Unamuno s' hi ha entusiasmada y 's proposa traduirlo al castellá, de manera que la música encaixi y s' acomodi á abdós llenguatjes. Aquesta feyna llesta, quan l' himne 's deixi sentir ensá y enllá del Ebro, en catalá y en castellá, ¿tindrém la sort de que arrelhi ab arrels immortals en l' ánima dels pobles de l' una y l' altra banda?

Aquest es el meu dupte.

No obstant, sempre será de aplaudir la patriótica tentativa.

El poeta ha vist á la verdadera Espanya; á la Espanya de ahir, de avuy y de sempre; á la Espanya, tal com la engendrá Natura, despullada de anacrónichs recorts histórics y tradicionals, lliure y exempta de perniciosos antagonismes, una y varia al ensemps y en sa unitat forta y en sa varietat espléndida... Ha vist á l' Espanya enrevoltada de mars, rebent el bés de las onas y contemplant ab anhels d' expansió universal els horisonts infinits.

Quatre son els pobles que ribetejan las costas ibéricas y cada un d' ells té en l' himne la seva estancia. Comensa 'l poble vasch y asturiá y canta:

«Cantabria! Cantabria!
Som tos braus marinés
cantant en mitj las tempestats.
La terra es gran, el mar ho es més
y terra y mar son encrespats.
La nostra vida es lluyta
el nostre cor es fort,
ningú ha pogut tos fills domar:
no més la mort, no més la mort,
la neu dels cims, el fons del mar.
Cantabria! Cantabria!»

Els pobles ponentins, Galicia y Portugal, fan desseguit sentir la seva veu:

La dolça Lusitania—á vora del mar gran
las onas veu com venen—y els astres com s' en van.
Somía mons que brollan—y mons que ja han fugit!
li van naixent els somnis—de cara al infinit.
Per xó está trista—pero ab dolçor
Lusitania, Lusitania,
Esperansa... amor...

Segueixen els pobladors de las costas de Mitj-jorn y aixís s' expressan:

«De las platjas africanas
ha vingut la gran cremó,
y els jardins d' Andalusía
han florit ab passió.
Flor vermella en cabell negre
ulls de foch y cos suau:
ets la terra de las danças
perfilantse en el cel blau.
Parla, parla, Andalusía,
cantá el teu esllangiment
y en el ví de tas cullitas
dom un raig de sol ardent.»

Els ardots pobles llevantins, de soca catalana, llensan al ayre sos accents:

«Al crit de la tramontana
ballém la sardana
á vora el mar blau;
devant la neu—del Pirineu,
sentint llunyans—uns altres cants
¡cap viu, catalans!
S' anuncia el gran esdevenir:
vindrà pels cims—vindrà pel mar.
A tot arreu hem d' acudir
á punt per viure y per morir,
per greu patir... per triomfar.
Al crit de la tremontana
ballém la sardana
á vora el mar blau;

POLÉMICA ATMOSFÉRICA

—¿Un Duro amunt? ¡No hi 'nirál!
¡Enrera al moment, jo ho mano!

devant la neu—del Pirineu,
sentint llunyans—uns altres cants
¡cap viu catalans!

Y en aixó sona una veu, la de la Espanya interior,
llunyana del mar:

«Sola, sola en mitj dels camps,
terra endins, ampla es Castella,
y está trista que sols ella
no pot veure els mars llunyans.
Parleuli del mar, germans!»

Y un coro general de tot Espanya remata l'himne,
ab alentador esclat:

«El mar es gran y 's mou y brilla y canta
dessota els vents bramant en fort combat,
es una inmensa lluyta ressonanta
es un anheli etern de llibertat.
Guaytant al mar els ulls la llum demanan,
bevent sos vents els pits se tornan braus,
anant pels mars els homes s' agermanan,
venint dels mars may més serán esclaus.

»Terra entre mars, Espanya mare aymada,
tots els teus fills cantém ta gran cansó;
no en cada platja canta igual l'onada,
més terra endins se sent un sols ressó,
que del un cap al altre á amor convida
y 's va tornant un cant de germanor:
Espanya, Espanya! 't vé dels mars la vida!
Espanya, Espanya! dóna als mars l'amor!»

¿Veritat qu' es hermós?
Aixís canta avuy el geni catalá... ¡Ah, si aquest

himne de amor y d'esperansa vingués á sancionar
la sana rectificació que han experimentat en aquests
últims temps els ideals catalanistas!

¿Quí 's recordaria llavoras de la insensata cansó
del odi, evocador de la major y més irreparable des-
gracia que ha sofert la terra catalana en el transcurs
dels sigles? ¿Quí ab la boca endolsida pel *Cant dels
hispanos*, voldria tornar á amargantarla ab la *cansó
dels Segadors*?

P. DEL O.

QUAN FA BON SOL

Els jorns que fa bon sol
me 'n vaig cap á montanya.
Cóm bat mon cor malalt
en mitj d'aquella calma!

Si 'm sento afadigat,
entro al Mas de las Garsas,
quin masové era amich
del meu anyorat pare.

Aquella bona gent
me reben sempre ab palmas,
y tant si vull com no
me fan asseure á taula.

Allí hi surten rahims
y fruytas regaladas;
matóns blanchs com la neu
y vi de l'any vuytanta.

Refet del cansament,
deixo aquella gent franca

perdentme entre corriols,
bevent del bosch las flayres.

Els días bons d' hivern
que bé s' hi está á montanya!

J. BOSCH Y ROMAGUERA

« SE MEFIER... »

May com ara, época de crisis aguda y de penuria casi general, s' arriba á veure quant acertat estava aquell observador que deya que 'ls pitjors enemichs dels pobres son els que demanan caritat.

Els pobres, els veraders pobres, son senzillament unas víctimas de la desgracia. Els altres no son víctimas de res: exerceixen un ofici que, encare que á molts els sembli estrany, en alguns cassos dona més que qualsevol altra professió llealment exercida.

Durant el primer ters del sigle passat, els *pordio-
seros* castellans ja ho cantavan:

«En San Francisco dan caldo,
en Santo Domingo, pan
y en cada casa un ochavo...
¿Quién me manda trabajar?»

La copla es de má mestra y condensa en las sevas brevíssimas ratillas tot el programa d' una industria, ó, si aixó pareix exagerat, *un modus vivendi* dels més descansats y lucratiu.

En un poble petit, aixó es impossible; pero en las grans ciutats, ahont, per dirho d' una manera rodona, ningú coneix á ningú, ¿cóm evitarho? ¿Cóm garbellar els dolors y posar á una banda els reals y á l' altre els purament de comedia?

Carnaval perpetuo la vida social, hi ha qui en aquesta mascarada ab tanta habilitat se disfressa, que molt llest ha de ser el qui al primer cop de vista conegui si 'l pobre que li allarga la má es un capitalista cubert de pellingos, un gandul, mendicant de professió, ó un llegitim desditzat sense trampa de cap mena.

Un diari de Madrit explicava aquest día que no son poch els pobres que, una volta obtinguda en las oficinas municipales la papeleta que ha de servirlos de credencial pera anar á treballar en las obras públicas, se la venen ab tota tranquilitat als pobres de debó que no han trobat manera d' alcanarla. Repetida aquesta operació ab certa freqüencia, á favor del cambi de noms, y ja el pobre fingit en possessió del secret que l' ajuda á arreplegar papeletas,

«¿quién le manda trabajar?»

Tothom deu recordar el cas d' aquella desditzada de per riure, que no fa pas gayre temps demanava caritat á la porta de Betlém.

Saquejada una nit mentres dormía, segurament per algún company de professió, la infelís se presentá tota desconsolada als agents de l' autoritat, denunciand á grans crits la picardia de que havia sigut objecte.

—¡M' han robat!—exclamava:—¡M' han robat!

—¿Ahónt?

—A las escalas de l' iglesia ahont dormo.

Els polissons varen posarse á riure.

—¿Y es de quantía el robo?—preguntaren en tó de burla.

—¡Ja ho crech! Tota lo meva fortuna. M' han pres vuyt *Orenses*, dos pagarés de 100 duros cada un y un grapat de bitllets de Banch.—

Las riallas dels polissons varen parar en sech. ¿Quí s' atrevirá á burlarse d' una *pobre* que posseheix accions, bitllets de Banch y documents de crédito?

PI ARROL

—¿Y per qué? Déixil passá:
al fi no es pas sevillano.

En aquesta materia, totes las grans poblacions son iguals. M. Paulian, un francès molt aixerit, que per' estudiar d' aprop las costúms dels pobres professionals va disfressarse ab quatre drapots y, convertit en un de tants, va anar ab ells una temporada, explica cosas tan originals com graciosas.

Diu que 'ls mendicants de París tenen pel seu us particular un llibre, un especie d' anuari que costa sis franchs, hont constan, degudament ordenats, els noms de totes las personas caritatives á las quals se pot anar á trobar ab seguretat d' éxit.— Fulano— diu el llibre— es molt católich y per ferli esquitxar la mosca s' ha de fer el beato... Sutano es un gran republicá y cal presentarshi á la republicana... Mengano es espiritista, y si davant d' ell no s' alaba molt els *mediums* no se'n treu res.—

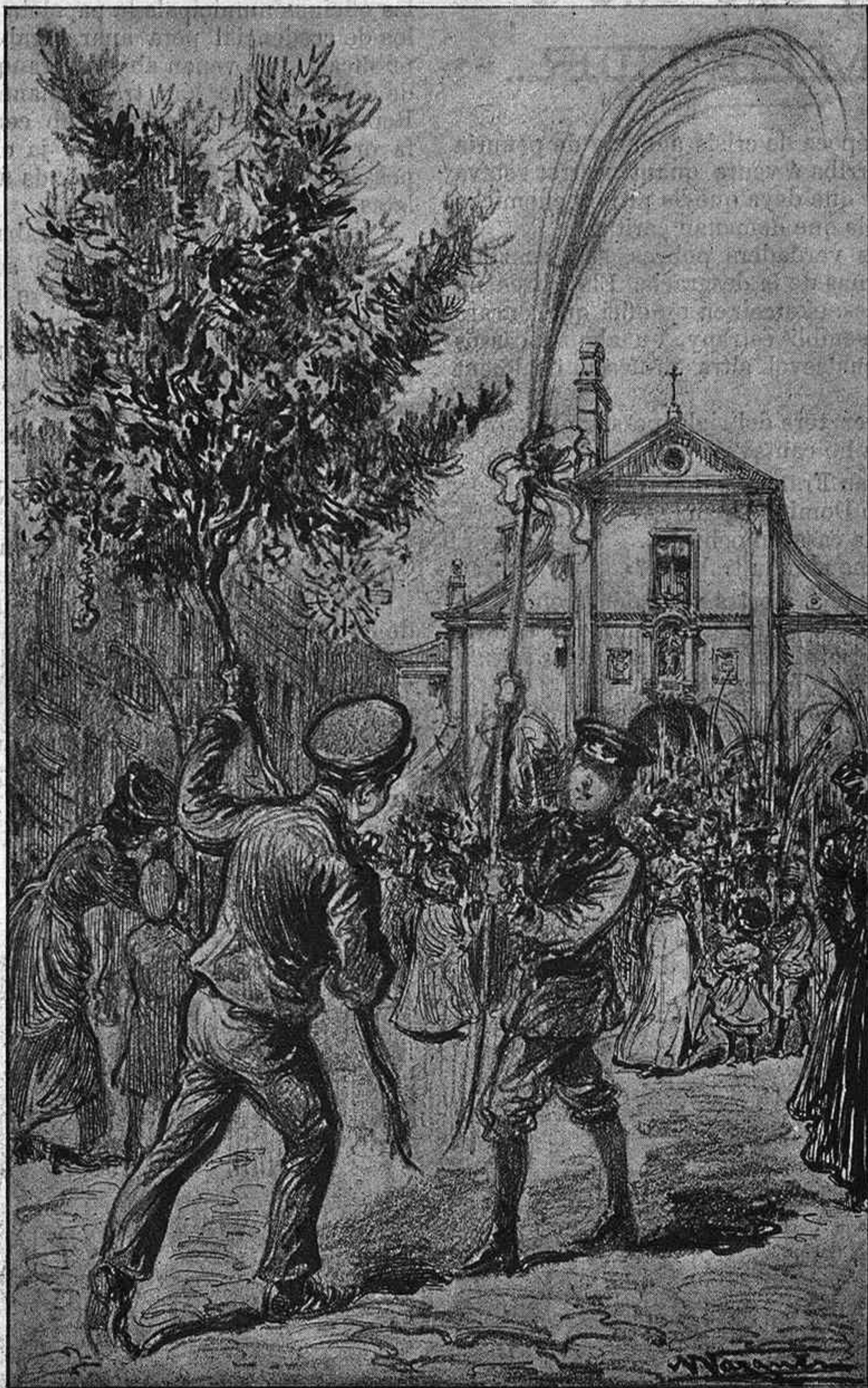
Y de cassos curiosos, demáninne.

Un pobre d' ofici, que ja per 56 vegadas havia comparegut davant del tribunal, contestant al magistrat que tractava d' avergonyir lo, per la seva ganduleria, exclamava:— ¡Qué voleu que fassi, senyor President! Tinch xeixanta tres anys y en ma vida he fet res. ¿Cóm voleu vos que á la meva edat comensi á treballar?

Parla també M. Paulian d' un altre pobre espantosament geperut que, demanant á la porta de las iglesias, havia recullit en poch anys la bonica suma de 96,000 franchs. Un nebot seu, humil mestre d'

escola, al morir el geperut va descobrirli aquest capital. ¿Y saben ahont li va trobar? Amagat á dintre del gep; un gep artificial que l' enginyós pobre s' havia conjuminat, ab el doble objecte d' inspirar llástima y tenir al mateix temps un dipòsit segur pera guardar els seus caudals.

JOCHS DE NOYS

—Aquí el que mana es el ram
—Aquí governa el palmó
—¡Es fals!
—Oy que sí...
(Pim, pam,
iy visca la tradició!)

corre el país que descriu l' ha sapigut veure y comprendre molt bé, fixantse en son caràcter y en totes las particularitats que l' distingeixen. Baix aquests conceptes se constituheix en un escelent company cicerone de qui darrera d' ell vulgui seguir sos ben trassats itineraris. Al ferho hi trobará noticias que l' interessarán y no pocas indicacions y advertencias que li serán de verdadera utilitat.

Aixó demostra qu' Alfons Karr parlava com un llibre, quan, tocant aquest assumpto, deya ab la seva incisiva agudeza: «La pobresa es una situació; la mendicitat, una posició.»

Y encare que hi ha una máxima que aconsella fer el bé sense mirar á qui, s' hi ha d' anar ab peus de plom en la repartició de las almoynas.

No fos cas que creyentnos donar 5 céntims á un pobre, els donguessim á un potentat ab el gep plé d' accions del Banch ó d' unssas de perruca.

A. MARCH

LLIBRES

LAS VALLS D' ANDORRA. Primera part. *Del Segre á l' Ariege, á través d' Andorra*, per S. ARMET Y RICART, *Comte de Castellá y de Carlet*. — Hem llegit ab gran interés aquesta obra que vé á augmentar la bibliografía del excursionisme catalá. El senyor Armet demostra en ella que al re-

L'obreta está editada ab bon gust tipogràfic, ab numerosos grabats y un mapa de las Valls d'Andorra.

EL MATERIALISMO HISTÓRICO Y LA SOCIOLOGÍA GENERAL, por ALFONSO ASTURARO. Prólogo de José Buxó y Monserdá.—L' autor de aquest llibre, que forma part de la *Biblioteca sociológica internacional*, de la Casa Henrich y C.^a, es un sabi catedràtic de la Universitat de Génova, que planteja un tema de alta trascendencia filosòfica y sociològica, com es el de la causalitat existent entre 'l materialisme y el fenomen econòmic, desarrollantlo ab una fredor y un desapassionament notables.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Narraciones extraordinarias, per Edgard Poe. Versión española de J. M. Ballester.—Conté las tituladas: *El Gato Negro*, *Enterrado en vida*, *El barril de amontillado* y *Sombra*, y forma part de la *Biblioteca Salvatella*.

∴ *Albergues nocturnos*.—Memoria leída, al inaugurarse el de la calle de Rocafort, el día 4 de Julio de 1905, por el concejal D. Ramón Albó y Martí.

∴ *Aubada y Posta*.—Drama en tres actos, de D. Pere Cavallé, ilustrat escriptor de Reus.

RATA SABIA

LÓGICA DE BORRATXO

—¡Cómo! ¿Es decir que otra vez has agafat la tajada?

¿No m vas churá el otro día con els nassos plens de lágrimas que si te dejaba anar, faltando á lo que nos manda la ley de churisdiccions, ibas á hacer vida santa y no emborracharte más que en fechas muy señaladas?

—Ho vaig jurá y ho he cumplert: jo soch home de paraula y quan dich una expressió no acostumo á retirarla.

—¿Sí? ¿Pues cómo es que trachinas esa pítima tan maca y vas dant esos traspieses, en vez de andar com Dios manda? Por fuerza has de haber begut lo menos ya vint vegadas.

—Xanxas, m' esteu calumniant: he begut, no haig de amagarme'n; pero no he begut res més que un trago.

—¿Un? ¡Quína barra!

—La barra la tenui vos de faltá així al paysanatge. He dit un trago, y es cert: ¡un no més!

—Pero, bestiassa, ¿a quién lo contarás eso? ¿Que 't creus que me llevo ara? ¿Cómo es posible que un trago, per més que 'l ví tingués rabia, te hubiese possat así?

—Home, extranyo la ignorancia en que esteu de certas cosas.

—¿Yo ignorant?

—¡No poch ni gayre!

Diguen ¿sabeu quín mes som?

—Abril.

—Pues aquí está explicada la petita mantellina que tanta admiració us causa.

—No comprench.

—Perque badeu.

Si al Abril, com diu la máxima, cada gota val per mil... apliqueu la concordancia.

—Te churo que no t' entench.

—Home, pues la cosa es clara:

si una gota val per mil, un trago val per xeixanta.

HELIUS

ELS APUROS DE 'N MEMENTO

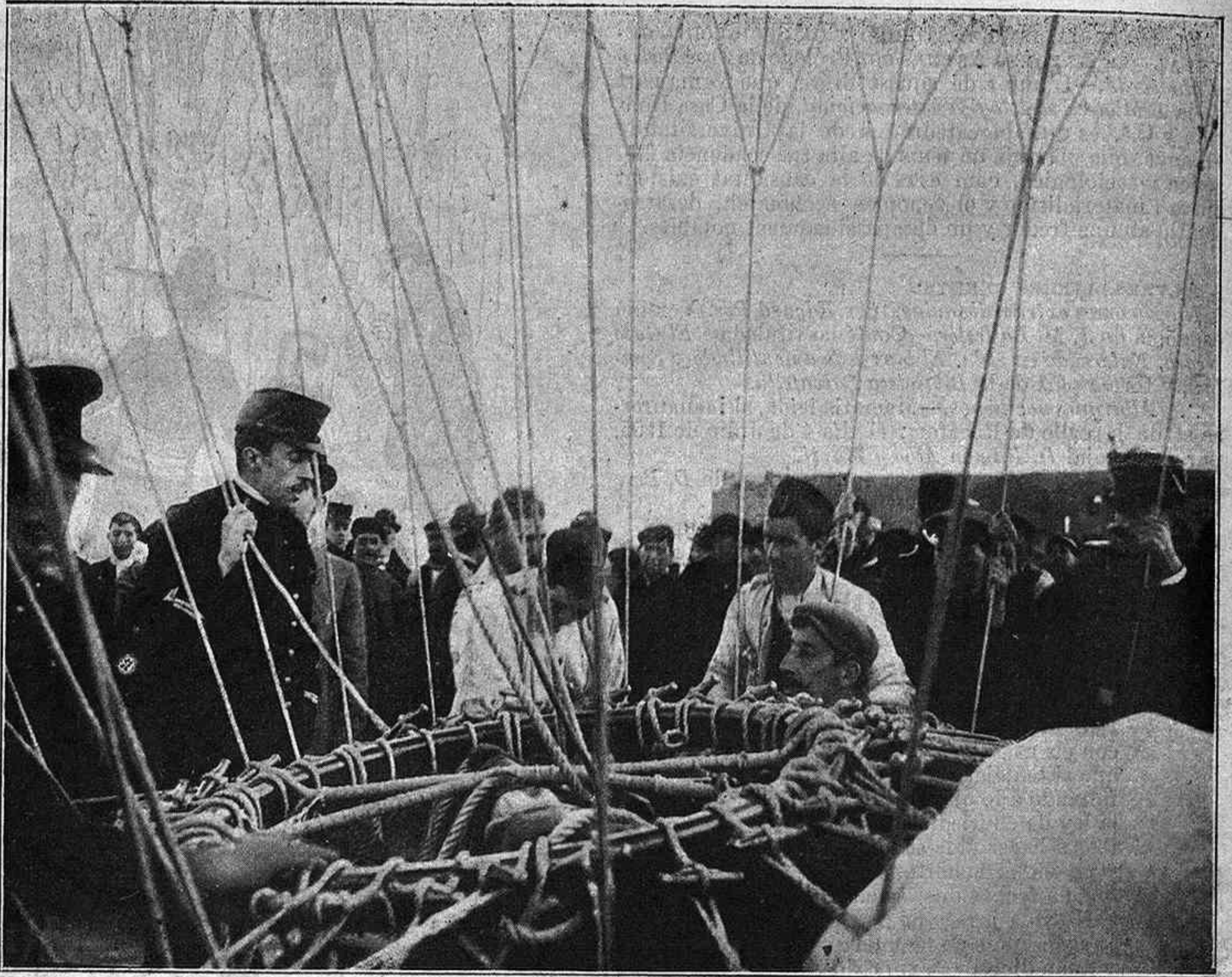
—Socas, Socas... ¿dónde estais?
Si serán estas de aquí...

A LA PORTA DEL CEMENTIRI

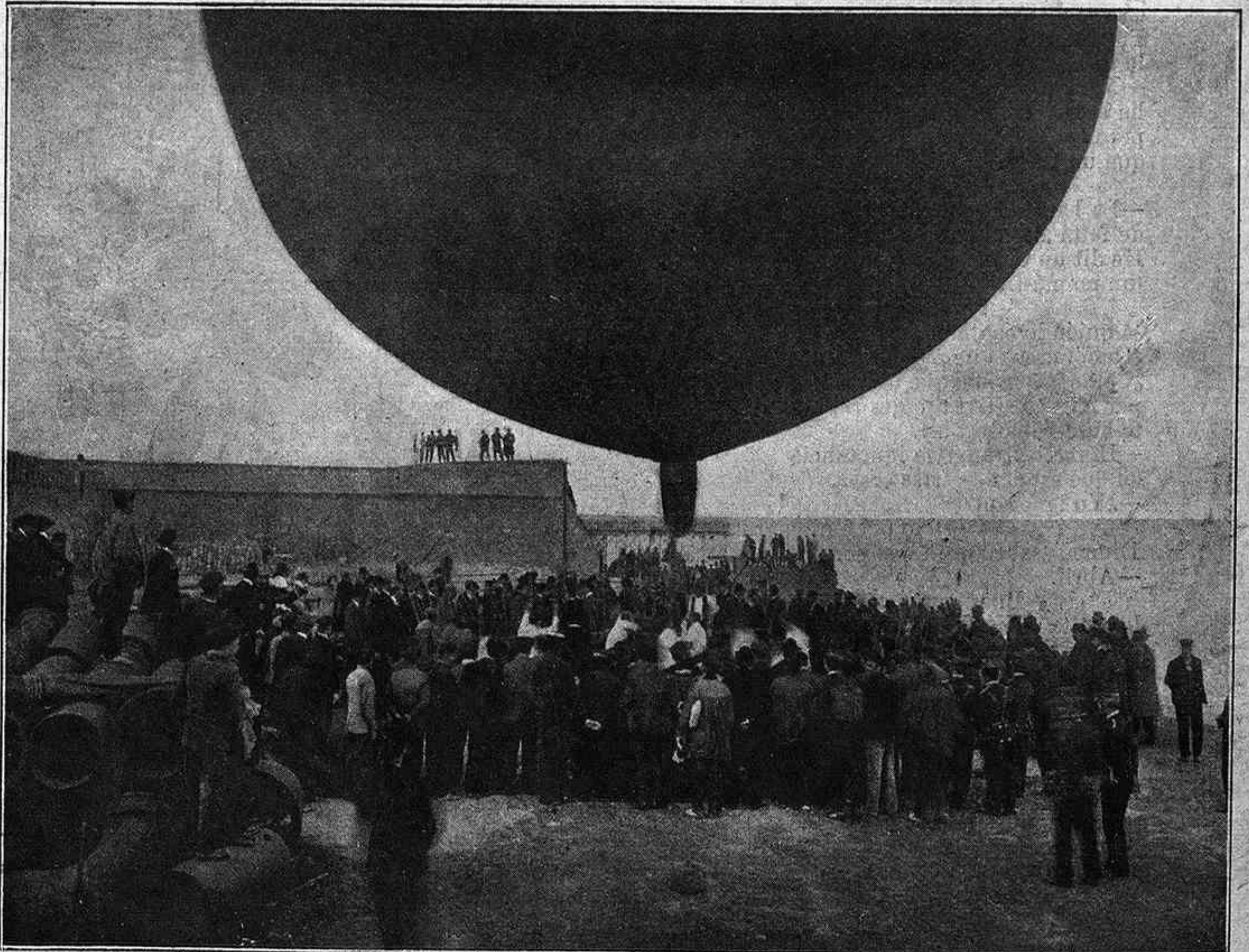

—¿Ahónt aneu ab aquests trastos?

—Com que diuhen que ara 'ls difunts s' han de cremar y se m' ha mort el de casa, 'm portava jo mateixa l's endróminas porque 'm sortís més barato.

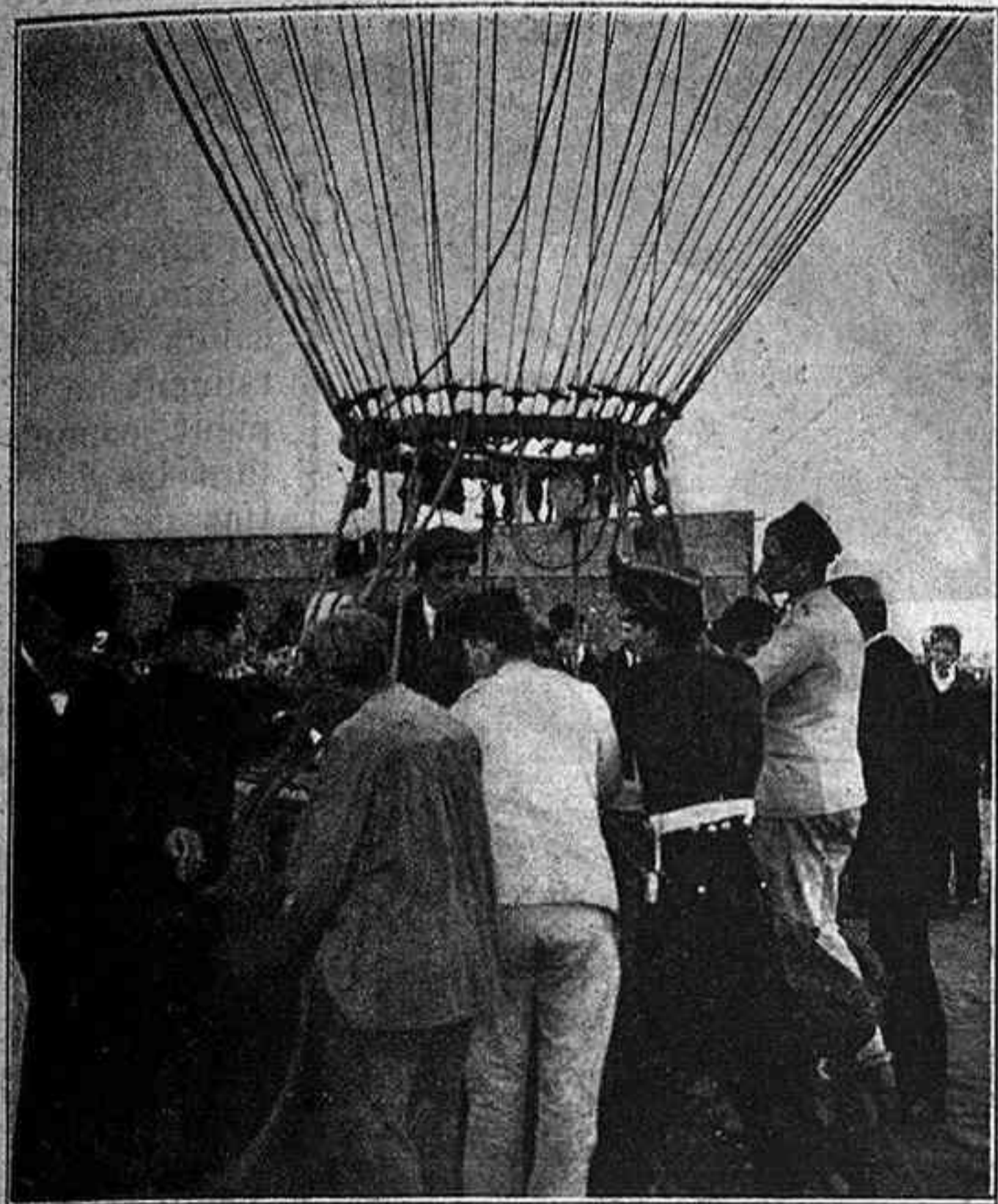

Darrers preparatius, en el gasómetro de *La Catalana*.

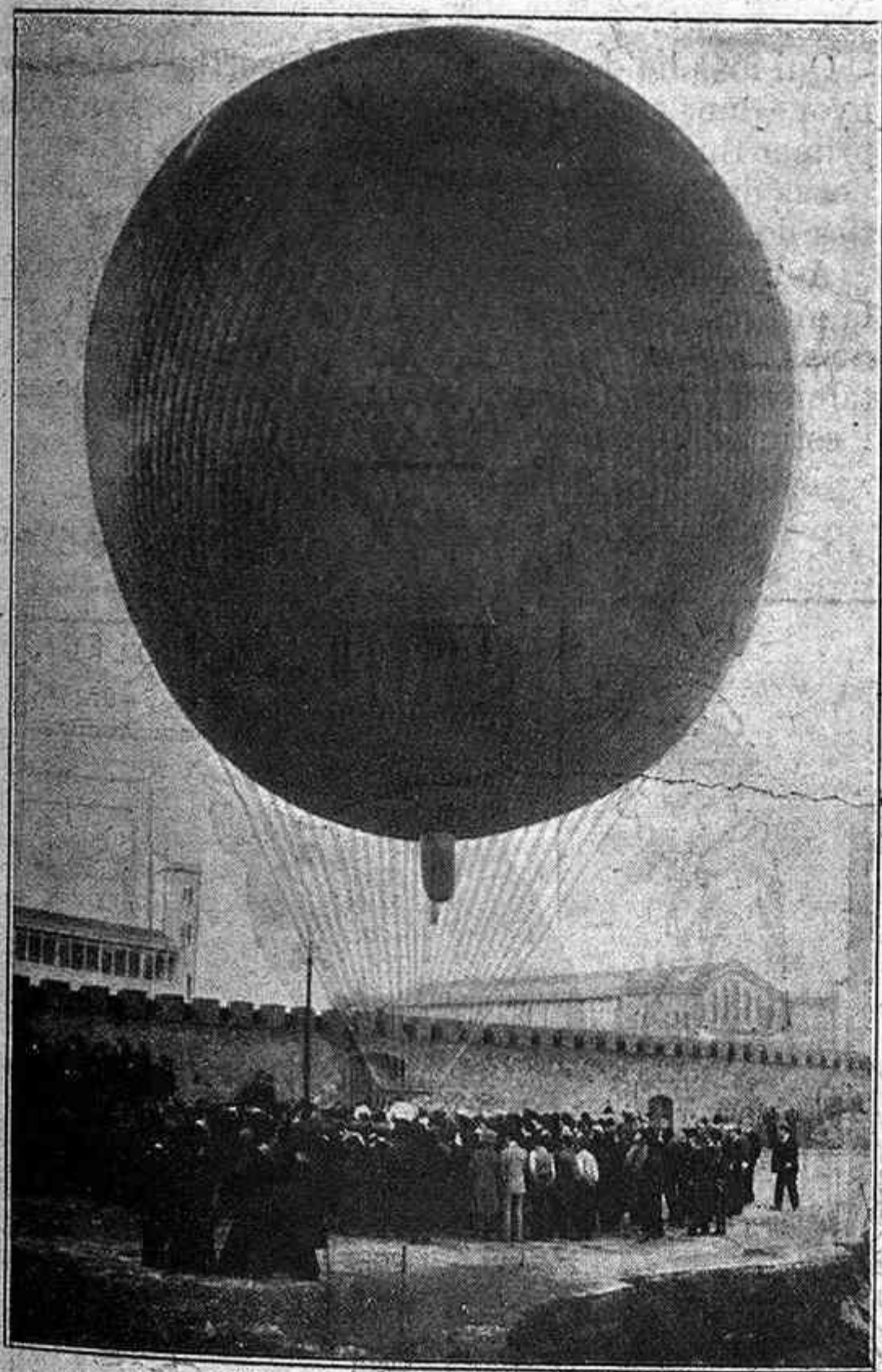

El globo, completament inflat.

HURACÁN

Els Srs. Fernández Duro y Herrera disposantse a entrar en la barqueta.

—¡Bon viatge!...

(Insts. de LA ESQUELLA)

PRINCIPAL

L' Associació musical de Barcelona, magistralment dirigida per en Lamote de Grignon, ha donat una ostensible mostra dels seus grans progressos, executant la *Missa solemnis* de Beethoven, en tres concerts, es á dir: prenent alé del un al altre. Dijous ens feu sentir el *Sanctus Benedictus* y l' *Agnus* havent alcanstat un éxit colossal.

¡Ah, que bó seria, que de tant en tant se donguessin audicions complertas de aqueixa obra genial! Ab quin gust anirían sempre á missa, molts que no son gayre aficionats á anarhi!... Els teatros y las salas de concerts s' omplirían de devots.

En la primera part se repetí dijous la Cantata, obra 78 de Bach y l' escena final de la *Walkyria*; y en la part tercera un fragment pera orquesta y violoncello, en el que s' hi lluhí moltíssim el Sr. Raventós, la overtura dels *Mestres Cantaires* que valgué una ovació al mestre Lamote y quatre melodías, originals d' ell mateix, plenas d' inspiració y delicadesa.

NOVETATS

Continuan en *crescendo* els éxits de la companyia italiana.

Difícilment tornarem á veure may més sobre l' escenari un conjunt tan admirable com el que alcanstá 'l drama sacro *La Samaritana* de 'n Rostand, consistent en un episodi evangélich portat al teatro ab escrupulosa fidelitat, y realst ab hermosíssims versos. No podrá queixarse l' ilustre poeta francés de son traductor italiá. Y menos encare del treball de interpretació conciensut y espléndit de la companyia italiana.

¡Oh, quína figura més hermosa la que 'ns oferí la Tina! ¡Y cóm la presentá y de quína manera la sostingué!.. Semblava la realisació de un ideal! Ja ho havem dit avants: may més ho tornarem á veure.

¿Y qué dirém de la serie de quadros que s' anaren desplegant davant el nostres ulls meravellats? Espléndits, fastuosos, intensos... no 's pot demanar més. Cada actor, cada comparsa semblavan imposats de una misió sobrenatural.

Tot el segon acte especialment, qu' és un formigueig de multitud, dominada per la protagonista, ho declarém sense temor, resulta el quadro de vida més hermós y sugestiu qu' hem vist may sobre las taulas de un teatro.

La Tina y sos dignes companys han anat fent nous primors en comedias enginyosas, exuberants de *sprit* com la titulada *Infedele* del eminent Bracco y en la vella producció *Bataglia di dami*, que tant serveix pera posar á proba 'l mérit de una actriu. En totas duas lluhí la flexibilitat del seu talent, realstada per sa imponderable hermosura.

El dimars doná l' excelent actor cómic Sr. Falconi la seva funció de benefici, ab la xistosa comedia: *Il marito in campagna*. Es una obra antigua que ja la representava la Matilde Diez, ab el títol de *Mujer gazmoña y marido infiel*. Els artistas italians l' interpretaren ab una lleugeresa y una gracia deliciosas, y durant la representació 's feren ostensibles las vivas simpatías que 'l senyor Falconi s' ha guanyat entre 'l públich barceloní.

LICEO

Els cartells anunciadors de la próxima temporada de primavera flanquejan ja la portalada del Gran Teatro. L' abono está obert.

Forman l' elenco artístich els següents noms: Mestres concertadors: Goula-Fité, Lamote de Grignon y Mingardi.—Soprani: Avelina Carrera y Haricléa Darclée.—Mezzo soprani: Dolors Frau y Agneta Torretta.—Soprano lleugera: Clara Sexton.—Primers tenors: Amadeo Bassi, Lleó Cazannai y Francisco Frazzini.—Primers barítonos: Ramon Blanchart, Francisco Federici y Francisco Puiggener.—Primer baix absolut: Lluís Rossato.

PER LA SOLIDARITAT

¶ Una de las grans novetats de la temporada serà l'estreno de la nova òpera del nostre Morera: *Bruniselda*.

EN ELS DEMÉS TEATROS

Aquesta nit se posa á Romea un quadro d'Apeles Mestres, per ell classificat com á marina, y titulat *La Sirena*.— En breu serà estrenada la comedia lírica *El Mestre*, de'n Creuhet, ab música de'n Morera.

... A *Eldorado* s'ha estrenat una comedia en tres actes de'n Fernández Vahamonde, titulada *El Doctor Giménez*, que no te altre fi que entretenir al públich, y sols en part ho consegueix, gracias á la seva pobresa.

de recursos y á las sevas gracias algun tant adotzenadas. En l'entremés *Los chorros del oro*, posat en escena á benefici de la senyoreta Catalá, s'hi destacan las bonas qualitats ingénitas de sos autors, els germans Alvarez Quintero.

... Al *Circó Espanyol* s'ha posat ab el títul de *La calumniada* un antich melodrama de'n D'Ennery, un dels més celebrats mestres del género.

Tinch entés qu' en breu se representará, ab el títul de *El derecho á la hermosura*, una traducció castellana feta per en Pi y Arsuaga, del notable drama catalá *Ferma despoli forçada*, del malaguanyat Amat y Capmany, digne de ser conegut per tot Espanya.

N. N. N.

Pobres y ríchs, xíchs y grans,
jaquí tothom, catalans!

Al cessar en el seu càrrech ha dirigit una carta als periódichs qu' es un modelo de cortesia y de amor á Barcelona.

Qui més ha de felicitar-se de l'ocorregut ab el senyor Giner es la majoria republicana, que'l va votar primer tinent d'arcalde, havent hagut de véncer no pocas dificultats y obstacles, per l'oposició sistemática de la minoria regionalista.

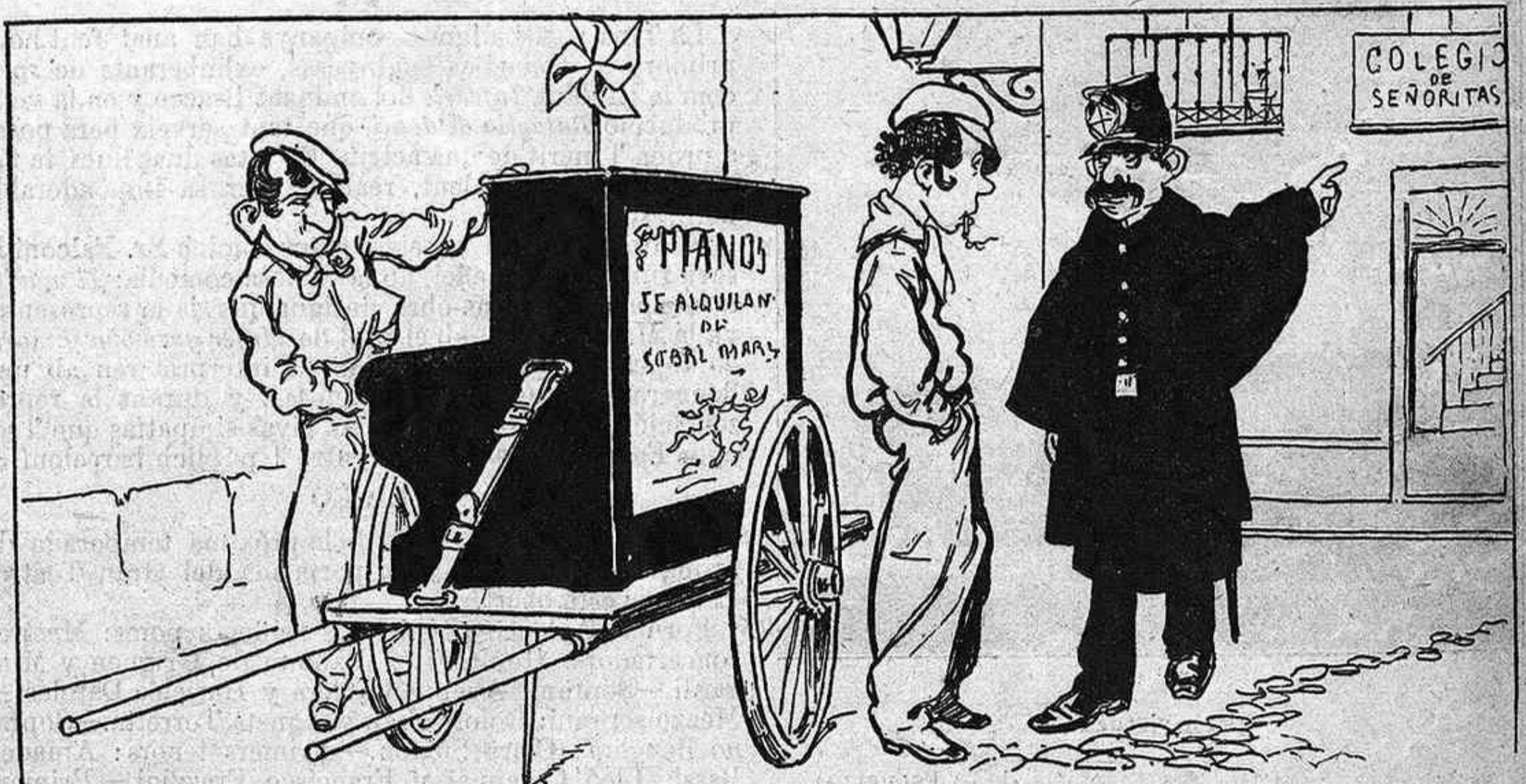
Avuy uns y altres reconeixen que la designació de la majoria republicana sigué un gran acert, ja que no es necessari haver nascut aquí per' estimar á Catalunya, y ferse digne, en justa correspondencia, á l'estimació dels catalans.

ESQUELLOTS

En el curt temps que'l senyor Giner de los Ríos ha des- empenyat l'arcaldia accidentalment ha sapigut conquistar las simpatias de Barcelona entera.

Personas afiliadas á tots els partits han vist en ell un gelós representant de la ciutat, molt ben orientat en tots els assumptos aixís de govern com d'administració, y condescendent y amable ab tothom, dintre del estricte cumpliment dels seus debers.

«DE AQUELLOS POLVOS

—Dice el Achuntament que delante de los colechis no podeis tocar.
—¿Per qué?

SOBRE LA CREMACIÓ DELS CADAVRES

No entench per qué la qüestió de la incineració dels cadavres ha de promoure en l'Ajuntament uns debats tan calurosos y empenyats, com si la Corporació municipal si gués un'Academia.

Després de tot no va á resoldre's l'establiment immediat de un forn crematori, tractantse sols de que 'ls poders del Estat, resolguin prèviament aquesta qüestió legal. La oportunitat d'establir-lo á Barcelona, baix l'aspecte económic, vindrá després de aqueixa resolució.

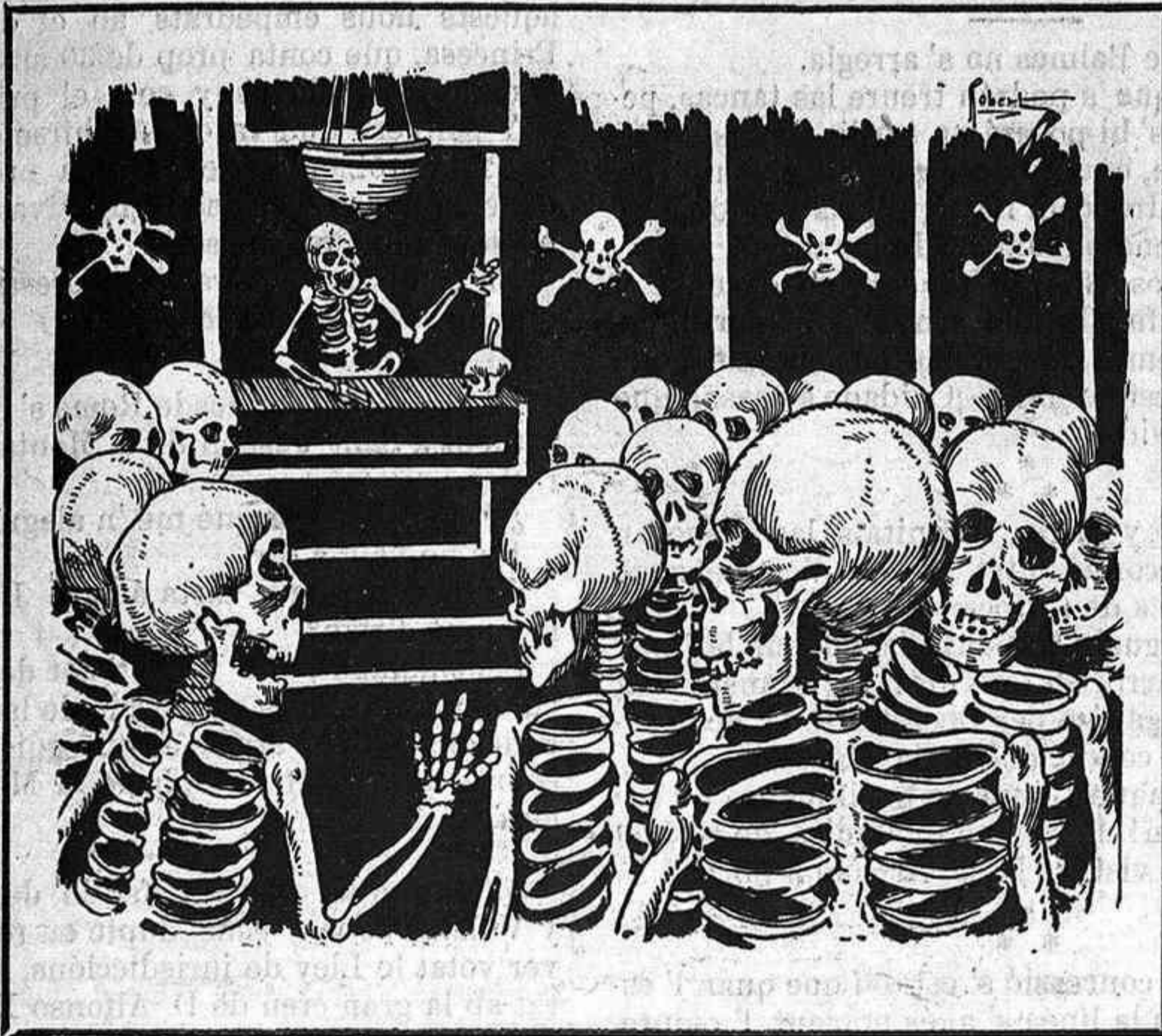
A qué donchs discutir, ab tant empenyo, una qüestió, que ha deixat de serho en tots els pobles civilisats?

* *

Compendríam l'excitació dels católichs, si's tractés d'establir la incineració dels cadáveres ab carácter obligatori.

Y encare aixís, si consultessin la liturgia, veurían que'l primer día de Quaresma, la Iglesia no posa sobre'l front dels fidels podridura de sepulcre, sino cendra.

Certs reparos á que puguin cremarse als morts no tenen rahó de ser venint de uns individus que,

—Demano la paraula pera una ilucion personal.

si d'ells dependís, no tindrían cap empaig en cremar als vius.

Un amant de las solucions conciliadoras, me deya l'altre día:

—Me sembla á mí que tot se podria arreglar.

—¿De quina manera?—vaig preguntar-li.

—Molt senzill, declarant que la *rotisserie* fúnebre serà católica, posantla baix l'advocació de Sant Llorens, ó millor encare, de Sant Pere Arbués.

En Coll y Rataflutis, desde París, dona noticias de l'estancia d'en Jaumet á Barcelona.

«Va posar—diu—en una fonda del carrer de la Tapinería, cantonada á la plassa del Angel, pagant per l'habitació duas pessetas diarias.» (Se veu que aqueix aspirant á la corona no graneja gayre).

«Barcelona li va agradar molt.» (¿Y las barceloninas?) «La iluminació del carrer de Fernando, per ahont passava totas las tardes, la trobá espléndida. La Rambla de las Flors molt xamosa.» (Qualsevol diria que venia de Gratallops).

«Va anar al Tibi-dabo y á Vallvidrera menjanthi un arrós que li va agradar molt. Res que, tant va agradar-li, que pensa tornarhi.»

Podria molt ben ser; pero ¡cuidado! No sigui cas

VIENEN ESTOS LODOS»

—Porque cuando tocais, sucede esto.

que, volgüent entrar d' arrós, entri d' estufat.

Lo del carrer de Balmes no s' arregla.

Ara surten ab que 's podrán treure las tancas, pero á tot lo llarch s' hi posará un sardinell y uns parterres ab herbatje, que no permetin anar de un costat de carrer al altre, com no sigui pels passos á nivell, oberts en l' encreuament de las vías.

Y aquests passos estarán tancats ab cadenas y provehits de uns fanals que senyalin el perill. Podrían posarhi además uns gramófonos enormes, que cridessin ab veu estentórea:—¡Cuidado á passar, que hi ha pena de la vida!

*
* *

Totas aquestas y altrás amenitats las disposan desde Madrit, en conformitat ab els dictamens de la Comissió técnica de ferrocarrils.

La Comissió segueix empenyada en que la línea continuhi sent carril, ab tot y haverse transformat en tranvía. Y alega que per Decret ó R. O. no 's poden modificar las condicions de la concessió.

Al arribar á n' aquest punt no puch menos de cridar:—¡Alto 'l tren! Parlemne una mica de aquest criteri que, per lo vist, se fa servir com á norma.

*
* *

En la Lley de concessió s' establí que quan l' espay que atravessa la línea s' anés poblant, l' empresa vindria obligada á traslladar l' estació de partida al extrém de la sona edificada. Y si no ho ha fet, es per haverse modificat aquesta condició de la concessió per medi de una R. O.

Ara bé: el criteri ha de ser igual en tots els casos. O 's deroga la R. O. que vulnera 'ls drets de la companyia en detriment de Barcelona, ó 's permet que una nova R. O. posi las cosas en el bon estat que aconsellan la prudencia y 'l bon sentit.

De totas maneres, la ciutat de Barcelona está en el cas de ferse respectar.

Fássiho l' Ajuntament y conti desd' ara ab l' apoyo decidit de tots els vehins.

Sobre 'l descobriment de la pretesa conspiració carcunda.

— Naturalment — deya un pagés—ab las plujas de l' última senmana de mars, per forsa havían de sortir bolets.

La Granvía de l' esquerra ha quedat tota empedrada.

Jo ja ho venia observant que hi havia molts sots, á causa de la mala colocació de las llambordas: tant es aixís que no s' hi pot donar un pas sense ensopegar.

Pero la imperfecció de aquell empedrat se fa encare més ontensible quan plou, formants'hi cada bassal, que fins s' hi podría anar en barca.

*
* *

Me permeto fer aquestas observacions per si encare l' Ajuntament no l' ha pagat y té medis de cridar

á comptes á l' empresa constructora. Compárinse aquests nous empedrats ab el del carrer de la Princesa, que conta prop de 30 anys d' existencia y 's manté tan plá avuy com el primer día.

Y per cert que va construhirse á manera de proba. Y la proba s' ha fet. Queda probat fins á l' evidencia que las seccions facultativas del Ajuntament no saben lo que 's pescan.

En cambi las poderosas empresas privilegiadas sí que ho saben *lo que pescan*.

M' alegro de que desde Roma s' haja autorisat novament á Sant Joseph de la Montanya pera fer miracles.

¿Y no saben per qué me 'n alegro?

Els ho vaig á dir.

Jo he escrit una carta á Sant Joseph, demanant-li... ¿qué dirían?

Senzillament, que toqui 'l cor de 'n Moret y 'l decideixi á aixecar la suspensió de las garantías constitucionals. Si ho arribo á conseguir, proclamaré *urbi et orbi*, que Sant Joseph de la Montanya fa miracles.

M' entero ab gran satisfacció de que 'l Sr. Ferrer y Vidal (D. Joan) sens dupte en recompensa de haver votat le Lley de jurisdiccions, ha sigut condecorat ab la gran creu de D. Alfonso XII.

Com qu' es un home que té tant pit, estém segurs que per grossa que sigui aqueixa gran creu, la podrá portar sense que las camas li fassin figa.

Un periódich dels Estats Units dona la noticia de que las funcions que ha donat el tenor Caruso en el *Metropolitan-Opera* de New-York, en l' espay de un mes li han reportat un benefici de 575'000 franchs.

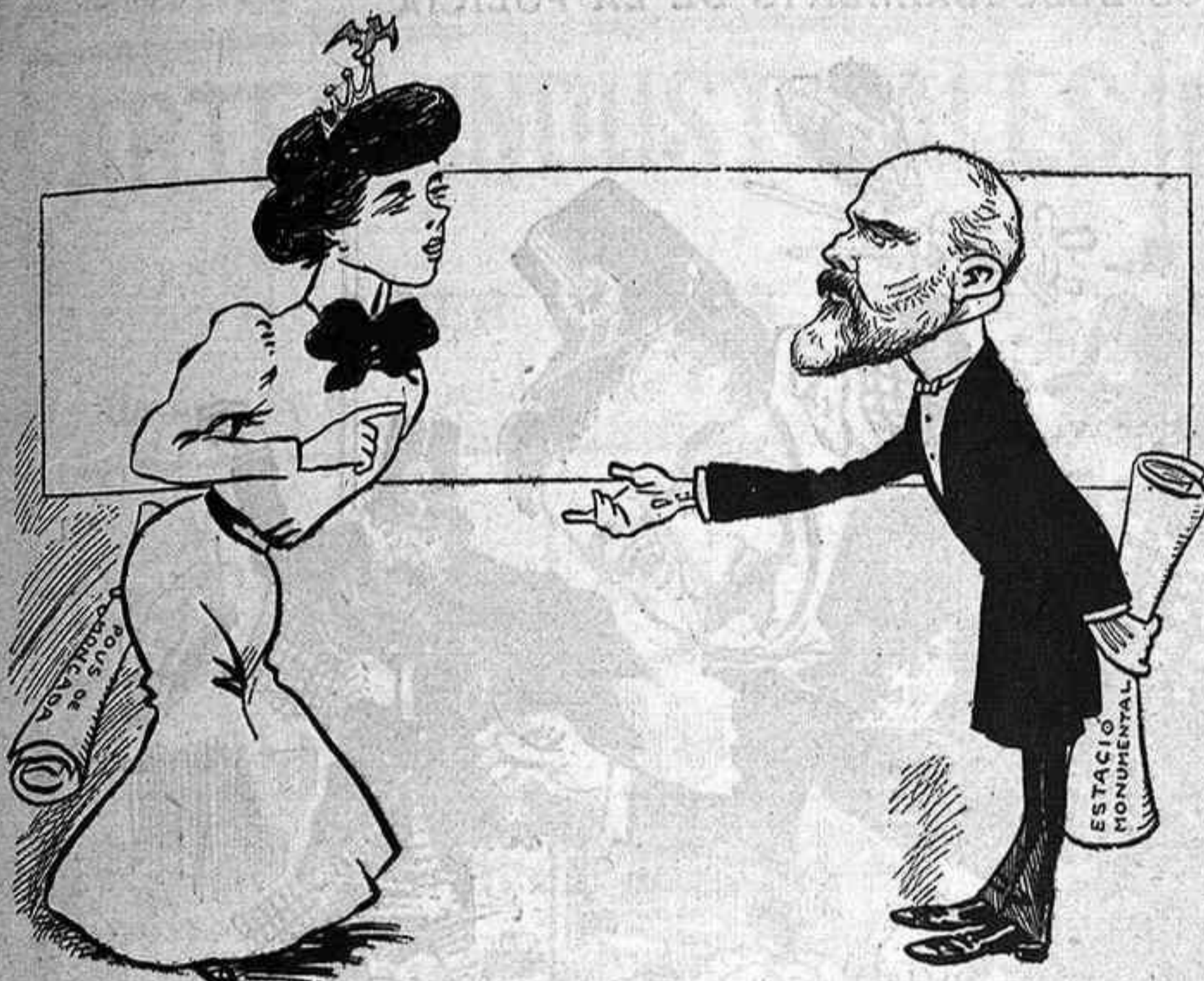
Y en cambi en el Liceo de Barcelona, 'l tenor

Á LA RAMBLA DE LAS FLORS

La vista s' alegra, el nas queda ple,
y—aixó es lo més cayó,—¡no 'n fan pagar re!

CIRIS TRENCATS

—Noya, m' has de donar els pous de Moncada.
—Noy, m' has de donar la Estació monumental.

—Ep, marrech, no vajis tan depressa...
—Si senyor, si; ja s' ha obert la casa de la llagosta.

Caruso va ser poch menos que xiulat cantant el *Rigoletto!*

Aixó vol dir senzillament qu' en materia de tenors, els yankees ó no son gaire intelijents... ó son ben poch positivistas.

A la Plassa nova de las Arenas s' inaugurarà des de 'l pròxim diumenje un nou sistema de corridas. N' hi haurà al dematí y á la tarde. Al dematí dos toros, á tall de vermouh; y á la tarde sis, com de costum.

Ja veuhen com ens aném orientant de cara á Europa. Y no hi ha més: quan els nostres ilustres taurófls fican la banya en un forat...

Doném el pésam més sentit á nostre coloborador artístich D. F. Sardá y á sa respectable familia, per la perdua de sa germana, la senyoreta María, morta en l' esclat de la joventut y l' hermosura.

¡Ah, qué crudel es la Mort arrepassant aqueixas hermosas flors, quan son l' encís, l' alegría y 'l consol de una familiar!

—La nena, sobre tot la nena—deya al morir son pare, l' ilustre escriptor y estimat amich nostre, don Joan Sardá.

Y la nena, qu' era 'l seu encant, s' ha anat á reunir ab ell, quan tot just havia complert sos vint y tres anys d' edat.

¡Qué horrible es aquest món, moltas vegadas!

Una nota curiosa.

La bicicleta, l' automóvil y l' electricitat fan un consum tan extraordinari de cautxuch, que 'l preu de aqueixa primera materia puja de día en día. Aixís el Kasai roig del Congo belga que en 1902 valia 8 franchs el kilo, avuy se paga á més de 12 franchs. Y prompte el cautxuch desapareixerá si 'ls Estats europeus que tenen territoris al Africa no prenen providencias pera fer replantacions del arbre que 'l produheix y que va desapareixent.

* * *

¿Creuran que al llegir aquesta noticia tot m' estarufo, cada vegada que plou y 'm calso las sabatas de goma?

Se 'm figura que porto un tresor á cada peu.

—Ve bé aixó. Ja que volen cremar els morts, el demanaré que 'm cremin aquestos. Perque, cregueu que més morts qu' ells...

Segons hem llegit en alguns diaris de Madrit y provincias, s' ha publicat una obra titulada *Pensamientos revolucionarios (Ley de jurisdicciones, catalanismo, etc.)* editada por la Casa de Antonio López. Y com aquest últim extrém no es exacte, donchs la nostra Casa no ha editat la referida obra, creyém del cas ferho constar aixís y fins agrahiriam que 'ls periódichs que, equivocadament, han donat la noticia, la rectificuessin.

NOTAS DE CASA

Hem rebut: El cartell anunciador d' un Concurs que la revista *Estilo* ha obert pera premiar un modelo de *cadira* artistica.

Del *Orfeo Canigó* una amable invitació pera 'l «Concert Popular» que 'l passat diumenge doná al Gran teatro Condal. Agrahim l' atenció y sentim que las nostras ocupacions no 'us permetessin assistirhi.

ELS TRRRREMENDOS DESCUBRIMENTS DE LA POLICÍA

—¡Un depósito de gorras de golpe!... ¡Eso es!... Precisamente de dar el golpe se trataba

LA MILLOR PALMA

¿Qué li posarém á la Pubilleta,
qué li posarém á la palma, enguany?
Hi ha qui vol penjarli una bayoneta,
un grapat de boïnäs y un fusell Bérdám.

Qui li vol posá una cotilla estreta,
que ab ella no pugui ni respirar;
qui pretén lligarli ab un tros de veta
la dítxosa tanca del tren de Sarriá.

No vull trastos vells!—diu la Pubilleta:—
No vull res que fassi fortor d' Encants!
No 'm tracteu tampoch com á una mosseta;
no 'm dongueu carmet-los que ja soch prou gran.

No 'm prengueu cap mida que 'm vingui estreta;
no vull res que 'm privi de respirar;
Vull la vía pública lliure y neta,
sense cap barrera que 'm destorbi 'l pas.

No vull cinturons, no vull cap corneta;
no 'm dongueu fusells ni eynas de fer mal.
Jo dich als meus fills, tant als de la dreta
com als de l' esquerra: ¡Sigueu bons germans!

Si voleu dá un goig á vostra mareta
¿sabeu quína palma á mí més me plau?
De llorer culliume'n una branqueta;
Déume d' olivera vostre millor ram.>

Aixís parla la Pubilla
á qui la vol escoltar.
Aixís parlan tots els pobles
verament civilisats.

Fem que no 's perdin en l' ayre
sas paraulas: ¡Som germans!
Tant els fills d' aquesta terra
com els de terras enllá.

Vingan las mans generosas!
Vinga d' olivera 'l ram,

y procurém que no sigui
un ram esquift, migrat.

Fem que á sota de sas brancas
s' hi puguin aixoplugar
tots els que desitjin viure;
richs y pobres, xichs y grans;
els que miran endarrera
y els que guaytan endavant;
tots els que de cor treballan
per la mútua llibertat;
els agens á la política;
de justicia assedegats;
els humils; els poderosos;
tots els aymants del treball;
tots els que vulguin á Espanya
rica y plena, lliure y gran...

Vingan sota la olivera
de la Solidaritat!
Fem que si té aquí, las brancas,
arribi 'l tronch á trucar
fins á las portas del temple
de las Lleys avuy tancat.

Y portant entre sas vetas
la lley, l' única capás
de tornar la vida á un poble
que s' está morint de fam,
escriga al portal del temple:
Amor, Justicia, Trabay.

Millons de bocas al hora
ab sos crits aixordarán:
¡Obriu las portas! Fem juli!
¡Obriu que volém entrar!

PEP LLAUNÉ

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ARTES INDUSTRIALES

POR

H. GINER DE LOS RIOS

Un tomo en 8.º, ilustrado, Ptas. 3

LA CARN

QUADRO DRAMÁTICH
PER J. BURGAS
Ptas. 1

EPISODIOS NACIONALES

3.ª serie—B. Pérez Galdós—Tomo 8.º

LA VUELTA AL MUNDO

EN

LA NUMANCIA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

Precio 5 pesetas

LIBRO INTERESANTE

BARCELONA SUCIA

por el Dr. Guillermo López

La muerte en Barcelona.—Los mendigos de Barcelona.—Ferias callejeras.—La educación pública.—Vocinglería barcelonesa.—Ladrones automáticos.—El charco de la hediondez.—El redaño.—Ultraje contra el pudor.—Aseo y desinfección de Barcelona.—El suelo de Barcelona.—Fachadas de Barcelona.—Cafés de Barcelona.

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMO 99

TEATRO RÁPIDO

POR

JACINTO BENAVENTE

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50

ALFONS DAUDET

Tartarín de Tarascó

Traduit per

SANTIAGO RUSIÑOL

Preu UNA pesseta

LLIBRES POPULARS

Odas serenas y Novas baladas

PER APELES MESTRES

Un tomo en octau, UNA PESSETA

Demá dissapte:

La Campana de Gracia

PUBLICARÁ UN NÚMERO EXTRAORDINARI

ab motiu de insertar un extens y notable article inédit de ALEXANDRE LERROUX, en quin treball el batallador republicá hi exposa ab decisiva empena la última paraula de son credo polítich

10 céntims — 8 planas de text y dibuixos d' actualiat — 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

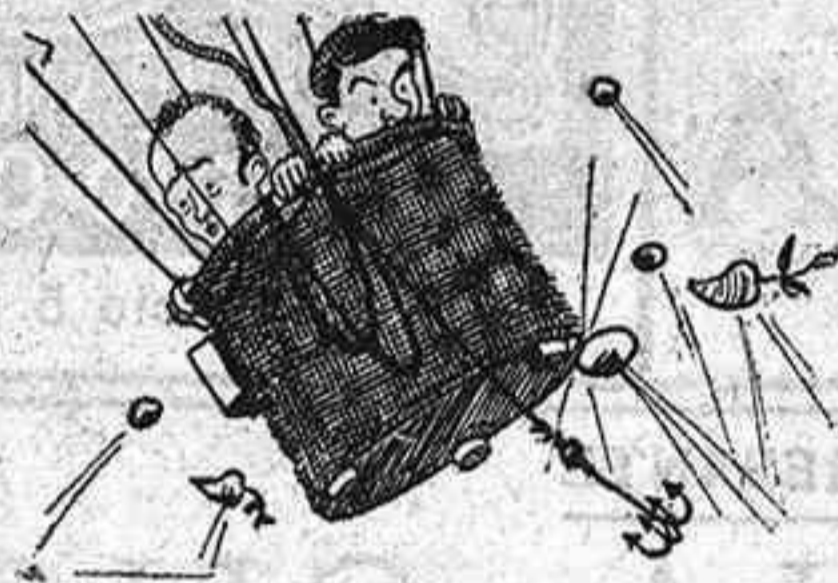
A TRAVÉS DEL MEDITERRANI

Excursió aèrea, per Fra Noi y Picarol

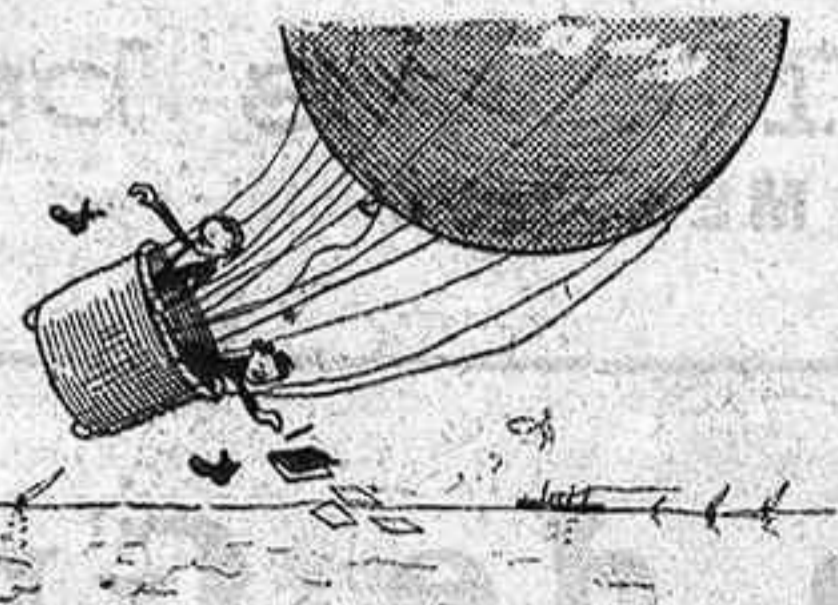
Feya días que no rebíam noticias dels Observatoris y aixó 'ns privava d' emprendre la marxa; pero, atenent á alló de que «quan no escriuhen senyal qu' están bons» y com que la nostra temeritat es gran, donchs l' afició als aerostatos ens vé de petits, varem fer inflar el globo sense pensans'hi més. Eran molts els sportmen barcelonins que 'ns volían acompanyar, entre ells el comte d' Olsinellas, el marquès d' Alfarrás y el duch de Bivona; pero nosaltres varem preferir endúr-nosen el baró...metro per creure qu' era el que

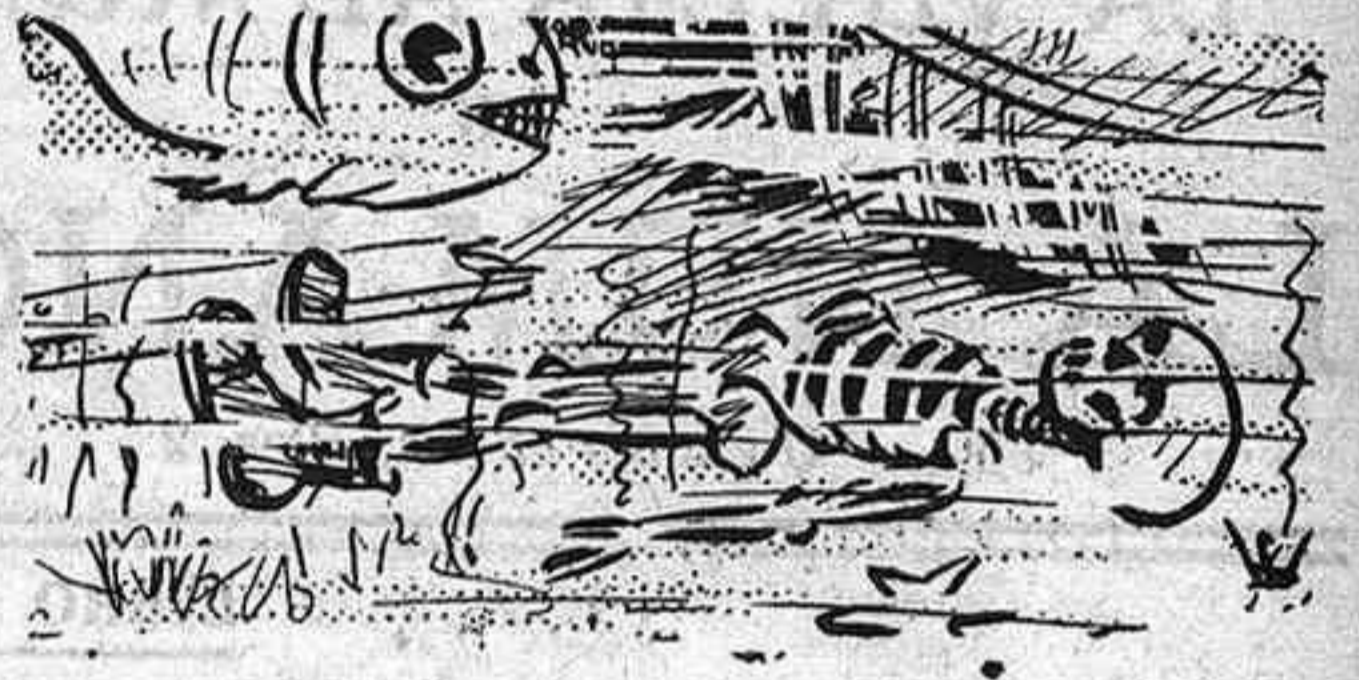
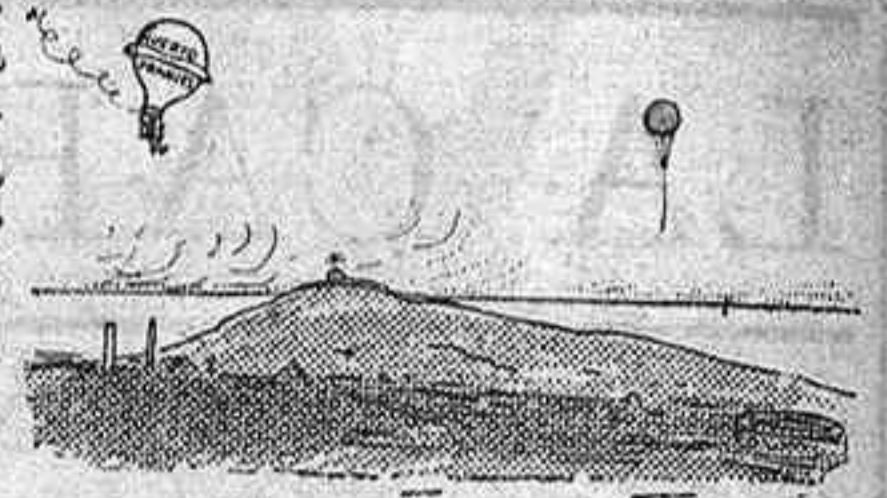
podía fernos més servey. Aprofitant, donchs, una ventadeta de ponent, ens disposém á elevarnos y als pochos segons comensém á solcar l' espay ab tota felicitat y entre un sorollós esclat de popular entusiasme. Al poch rato atravessém una nuvola da que sembla un paquet de cotó hidrófil reventat, y desseguida perdém el món de vista. Ab la olor de sobressada coneixém la proximitat de las illas de Mallorca. La brújula en aquell instant senyala NO.; pero nosaltres, empenyats en que sí, 'ns deixém portar pel vent á una velocitat de 20 kilómetros per hora, fins que s' inicia un descens bastant rápit que 'ns sorprén desagradablement. Ja la corda-guía s' arrastra per damunt las onas quan ens adoném de que no portém lastre.—Al menos ens haguessim endut la sogra!—diu en Picarol. Desesperansats ja de tornar á enlayrarnos, aprofitém un moment de calma per pescar algun llubarret, confiats en que no tardarán en pescarnos á nosaltres. Entretant no parém de renejar contra el gas, que, á pesar de ser *Lebón*, ens va resultant *Le-dolent*, ja que tota la culpa del descens es deguda á la mala calitat del fluit. Alas-horas comensém á

alleugerirnos de pes; ab aixó y ab l' ajuda de la brisa 'ns remontém altre cop á uns 300 metros, ab un trotillo á la *Coronela*, que per ells el voldrían els correus d' Espanya. Aixó 'ns anima y 'ns acaba de alegrar el rumbo que portém; seguint aixís en pocas horas som á Italia. Sols una cosa 'ns fa por: sabem que 'l Vessubi está en erupció y, naturalment, lo que més temém es l' anar á parar á Nápolis. Aixó no ho voldríam per cap diner. En aquest punt ¡oh, extranya aparició! observém un altre globo que s' adelanta

al nostre; li dirigim l' ullera per veure si 's tracta de Mussiu Arban ó de 'n Fernández Duro... Res d' aixó! Ens resulta un duro alicantí: l' aeronauta es un banquer de Barcelona. Está vist que aixó d' aixecarse ab la bomba fa molt espanyol. Obrim la válvula pera escapar de la sotragada y als dos minuts ja tornavam á ser á flor d' aygua. Un raig de lluna 'ns descubreix el fons del mar y ¡oh, nova sorpresa! nosaltres que 'ns creyám ser els primers de lograr la empresa ardida d' atravesar el Mediterrani! Un subjecte l' havia atravesat avans que nosaltres ab la sola diferencia que nosaltres l' atravesavam de Oest á Est y ell l' havia atravesat de dalt á baix.

Avergonyits del nostre fracás, alsém els ulls al cel implorant la divina gracia y veyém el nostre pobre globo que, més que un aerostat, sembla una figa madura. Ab poch gas y dolent, y sense disposar de més lastre que 'ns aixequi del nivell en que 'ns trobém, ja 'ns anavam á desesperar quan se 'ns acut tallarnos las unglas y els cabells. ¡Oh fortuna! El globo torna á alsarse llavoras deu ó dotze metros... pero cá! alló era la revivalla de la mort.

Ja 'ns déyam mútuament un parenostre quan, de sobte, un puntet obscur que divisém á la esquerra 'ns fa creure qu' es el cap de Creus... però resulta que no es cap cap, sino un vaporet, el

Montseny, que 's va acostant á nosaltres y á quina tripulació despertém ab un toch de bocina. Condolgut de nostra situació (7 m. SO.) el capitá del vaporet mana que 'ns remolquin cap á Barcelona. Al arribar á terra, després de las abrasadas de rúbrica als membres de las respectivas familias y vejent que ni del globo ni del gas ne podíam treure cap quarto ¿quina 'n fem?... el portém rambla amunt, el coloquém al mitj de la Plassa de Catalunya, hi apliquém una metxa, hi calém foch y ¡boom!...

Els diaris de la nit parlavan de «una formidable detonació que havia sembrat l' alarma á tot Barcelona, ignorant-se la causa de tal explosió y quedant els autors, com sempre, en la més escandalosa impunitat.»

Ji, ji, ji, ji! En Memento había badat una vegada més.

